

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਮਿਉਂਸਪਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਿਉਂਸਪਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(21) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-R ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 (3) ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿਉਂਸਪਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਇਸ ਆਬਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(22) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 1995 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 6226 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਅਤੇ 1995 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 3874 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਬੁਰਿਆ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਾਧਰੀ, ਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯਮੁਨਾ ਨਗਰ, ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਪੁਨਹਾਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁੜਗਾਉ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੁਣ ਤੋਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ 5,000

ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

ਮਾਨਯੋਗ ਆਰਪੀ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਕੁਮਾਰਨ ਜੇ.ਜੇ.

ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1995 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 9761

19 ਅਕਤੂਬਰ, 1995

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਆਰਟੀਕਲ 226/227— ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ, 1987— ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14— ਅਯੋਗਤਾ—ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2 ਸਾਲਾਂ ਲਈ - ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ - ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਸੀ। ਦੋ ਸਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉੱਪਰੋਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਮੈਂ' ਆਰਿਫ 'ਅਪਟੂ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(ਪਰਾ 10)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

Ashwani Kumar and others v. Punjabi University, Patiala 55
and another (R. P. Sethi, J.)

ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵਾਂਗੇ।

(ਪਰਾ 16)

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 226/227— ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ, 1987— ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14—ਸ਼ਬਦ 'ਮਈ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਲ' - ਵਿਆਖਿਆ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿੰਦਰ ਲਾਲ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, 1966 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 735 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਿਰਫ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜੇ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਹੈ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕੇ।

(ਪਰਾ 14)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ 'ਸ਼ੱਲ' ਸ਼ਬਦ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ 15)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੀ.ਐਸ.ਪਟਵਾਲੀਆ।

ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਆਰਪੀ ਸੇਠੀ, ਜੇ.

(1) ਬੀ-ਫਾਰਮਾ ਏ.ਐਲ. ਐਸ.ਡੀ. ਕਾਲਜ, ਬਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 1 ਡਿਪੱਲ ਕੋਰਸ ਕਰ ਰਹੇ ਥੀਏਟਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਵੇਸ਼ਵਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਦੋ ਦੌਰਾਨ

ਇਮਤਿਹਾਨ, ਫਲਾਇੰਗ ਸਕ੍ਰਾਈਡ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਕਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਗਈ। ਨਵੰਬਰ, 1994 ਵਿੱਚ ਇਮਤਿਹਾਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਨਵਰੀ, 1995 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। 7,500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਨੂੰ, ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ RL/UMC ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਅਨਫਾਰ ਮੀਨਜ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ"। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨਫੋਅਰ ਮੀਨਜ਼ ਕਮੇਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕਮੇਟੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੋਂ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਕਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 1996 ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

(2) ਮੁੜ-ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ - ਪੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਯੋਗ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਗੈਨਿਕ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਸ਼ਬਦ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 17 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਸਮੇਤ 61 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸੀ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 26 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995, 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995, 2 ਮਈ, 1995 ਅਤੇ 4 ਮਈ, 1995 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਐਸ. ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਨੁਚਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, "ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ, ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਨਿਖੇਧੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਸ.ਐਨ. ਮੁਖਰਜੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2) ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਾਂਗ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਕੀ

(1) ਜੇਟੀ 1991 (2) ਐਸਸੀ 296.

(2) ਜੇਟੀ 1990 (3) ਐਸਸੀ 630.

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕਤਾ ਅਤੇ ਸਰਬ-ਵਿਗਿਆਨਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ. ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ;'^, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਜੋਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸਿੱਧਾ ਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲੇ ਦੇ

Ashwani Kumar and others v. Punjabi University, Patiala 58
and another (R. P. Sethi, J.)

ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(5) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮਨਘੜਤ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਨਘੜਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਖਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਦਾਖਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(6) ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਪੁਸ਼ਨ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ। ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ:-

ਰਮਿਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਦੋਵਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐਸ.ਡੀ.ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ 31 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ। ਬਰਨਾਲਾ, ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ-1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। 2 ਨਵੰਬਰ, 1994 ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4, 8, 3 (ਏ) ਅਤੇ 7 ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਬਾਰੇ ਪੇਪਰ ਹੋਇਆ

ਸਮਾਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਐਡ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 20, 21, 22, 1, 22.2, 38 ਅਤੇ 40 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 2-2 ਸਾਲ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(7) ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜੱਜ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਜਿੱਮੇਵਾਰ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 20, 21, 22.1, 22.2, 38 ਅਤੇ 40 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(8) ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਲਾਵ/ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹੈ।

(9) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

“ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਕਲ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ •: -

- (a) ਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਪਰ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਨੋਟ, ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਦਦ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ
- (b) ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ;
- (c) ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਮਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ
- (d) ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ।

ਉਸਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ।"

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ (14) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਅਪਣਾ' ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(11) ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਰ ਇਹ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਕਿ 'may' ਸ਼ਬਦ ਲਈ 'shall' ਸ਼ਬਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। *ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਮੌਗੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਸਵ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਗੋਇਨਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (3) ਵਿੱਚ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

"ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੁੱਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ। ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਆਮ ਸਕੀਮ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ। ਇਹ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦ

(3) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1694.

ਸਹਾਇਕ ਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ "shall" ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਦੀ ਸਿਰਫ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(12) ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੱਲ" ਦੀ ਸਿਰਫ ਵਰਤੋਂ, ਇਸਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਤੋੜੀ ਗਈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

Ashwani Kumar and others v. Punjabi University, Patiala 60
and another (R. P. Sethi, J.)

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

(13) ਰਜ਼ਾ ਬੁਲੰਦ ਸੂਗਰ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਰਾਮਪੁਰ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਬੋਰਡ, ਰਾਮਪੁਰ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਸ਼ੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: -

“ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ-ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ “ਸ਼ੱਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ-ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਆਮ ਅਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮੇਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ।

(14) ਮਹਿੰਦਰ ਲਾਈ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਵਾਈਸ - ਚਾਂਸਲਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (5) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ “ਸ਼ੱਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। “ਸ਼ੱਲ” ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਹੈ “ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ” ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 (ਬੀ) ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ

(4) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 895।

(5) 1966 PLR 735

ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਛੱਡਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਨੁਚਿਤ ਢੰਗਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 (ਬੀ) ਵਿਚਲੇ ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ੱਲ” ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਿੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। “ਸ਼ੱਲ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। “ਸ਼ੱਲ” ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ “ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ”, ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਫਿੱਟ ਕੇਸ।”

(15) ਮਿਸ ਅਰਪਨਾ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ “ਸ਼ੱਲ” ਸ਼ਬਦ ਜੇਕਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਇਸਦਾ ਅਰਥ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਹੋਵੇਗਾ ।

(16) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਸੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ , ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 17 ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ

(6) 1 1992 (4) SLR 2238

ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਲੇਟ ਓਇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ 63
(ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਲਿਬਰਹਾਨ, ਜੇ.)

ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਵੇਖੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਜੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਾਸਤੀ।

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

ਮਾਨਯੋਗ ਐਮ ਐਸ ਲਿਬਰਹਾਨ ਅਤੇ ਐਮ ਐਲ ਕੌਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰਜ਼,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1995 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 3196

27 ਨਵੰਬਰ, 1995

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟੀਕਲ 226/227—ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ I ਐਕਟ, 1894—ਐਸ. ਐਸ. 11, 11-ਏ, 17— ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ— ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ 80 ਫੀਸਦੀ — ਐੱਸ. 6 ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੈਸ਼ਨ ਤੋਂ 2 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸ. 11-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ—ਦੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੬)

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟੀਕਲ 226/227—ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894— ਐੱਸ. 11 — ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ—ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ—ਸ. 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੋਸਟ ਫੈਕਟੋ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ—ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ